

Sygn. akt I C 1029/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2012 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR /del./ Jan Wawrowski

Protokolant sądowy stażysta Kamila Kobylarczyk

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2012 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Skarbu Państwa

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od J. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3 600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 października 2010 roku J. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 88 354 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 września 2001 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż jest w udziale wynoszącym 1/12, jednym ze spadkobierców I. i A. K., którzy byli właścicielami dóbr ziemskich w dawnym powiecie (...), w tym posiadłości (...). Lasy składające się na tą posiadłość zostały odebrane I. i A. K., bez odszkodowania, w związku z dekretem PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz dekretem PKWN z dnia 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa. W chwili nacjonalizacji grunty te były ujawnione w dawnych księgach wieczystych oznaczonych liczbą wykazu hipotecznego (...) oraz (...) i w ich skład wchodziła również działka ewidencyjna o powierzchni 370 572 m^(2), oznaczona obecnie nr (...) (dawne oznaczenie katastralne liczbą (...)), objęta księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Lesku, która stanowi własność Skarbu Państwa i znajduje się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Nadleśnictwo (...), której wartość na dzień wniesienia pozwu wynosi 1 060 247 zł.

Powód podniósł, iż zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 06 lipca 2001 roku o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. nr 97, poz. 1051 ze zm.), która weszła w życie w dniu 11 września 2001 roku, „roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności zasobów wymienionych w art. 1, zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów”. Do dnia dzisiejszego nie zostały wydane odrębne przepisy, a on nie otrzymał żadnej rekompensaty za przejęte przez Skarb Państwa lasy, stąd dochodzi on naprawienia szkody wyrządzonej przez

niewydanie aktu normatywnego, którego obowiązek wydania wynika z art. 7, wskazując, że zaniechanie legislacyjne rozpoczęło się w dniu 11 września 2001 roku i szeroko uzasadniając podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, zaniechanie legislacyjne, szkodę i związek przyczynowy.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Minister Skarbu Państwa, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma podniósł brak legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda, a ponadto brak podstaw prawnych do dochodzenia roszczenia, szeroko to uzasadniając. Kwestionował także wysokość odszkodowania.

Powód popierał powództwo, zgłaszając w piśmie procesowym z dnia 10 maja 2011 roku dodatkowe argumenty i dowody na okoliczność legitymacji procesowej powoda oraz odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa.

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2012 roku Sąd oddalił wniosek powoda o wydanie wyroku wstępnego.

Strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. i A. K. byli właścicielami dóbr ziemskich w dawnym powiecie (...), w tym posiadłości (...). Lasy składające się na tą posiadłość zostały odebrane I. i A. K., bez odszkodowania, w związku z dekretem PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz dekretem PKWN z dnia 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa. W chwili nacjonalizacji grunty te były ujawnione w dawnych księgach wieczystych oznaczonych liczbą wykazu hipotecznego (...) oraz (...) i w ich skład wchodziła również działka ewidencyjna o powierzchni 370 572 m⁽²⁾, oznaczona obecnie nr (...) (dawne oznaczenie katastralne liczbą (...)), objęta księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Lesku, która stanowi własność Skarbu Państwa i znajduje się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Nadleśnictwo (...)

J. K. jest w udziale wynoszącym 1/12, jednym ze spadkobierców I. i A. K..

(dowód: dokumenty k. 16-110)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie i wyżej powoływanych dowodów z dokumentów. Sąd uznał, iż przedłożone dokumenty zostały sporządzone przez uprawnione do tego organy i stanowią dowód tego, co zostało w nich zaświadczone.

Sąd oddalił wnioski powoda o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych: geodety i rzeczoznawcy majątkowego, gdyż okoliczności, które mieliby oni ustalić nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uznać za bezzasadne.

Powód domagał się odszkodowania na podstawie art. 417 k.c. za zaniechania legislacyjne polegające na niewydaniu przepisów odrębnych określonych w art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 7 powołanej ustawy roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności zasobów wymienionych w art. 1, zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów.

W orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się, iż przepis ww. ustawy nie wyraża żadnej normy prawnej, albowiem ma tylko charakter deklaratoryjny. Należy w tym zakresie podzielić pogląd Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wyrażony w wyrokach z dnia 08 maja 2009 roku, sygn. akt IV SA/Wa 278/09 oraz z dnia 11 sierpnia 2009 roku, sygn. akt IV SA/Wa 675/09, iż dopóki przepisy odrębne nie zostaną wydane, nie można określić trybu dochodzenia roszczeń, nie można zasadnie twierdzić, że roszczenia te mogą być dochodzone na drodze administracyjnej, lecz również nie można twierdzić, że mogą być dochodzone przed sądami powszechnymi.

Aby można było uznać, iż ustawodawca podjął zobowiązanie do wydania określonego aktu normatywnego, a nie tylko przewidywał możliwość uregulowania pewnej kwestii w innej ustawie, a w konsekwencji, że doszło do zaniechania legislacyjnego, konieczne jest istnienie konkretnie określonego obowiązku wydania aktu prawnego, obowiązek jego wydania musi być wyrażony w sposób jednoznaczny, wyłączający możliwość jego ustalenia dopiero w drodze wykładni dokonanej przez sąd, gdyż stanowiłoby to wkroczenie władzy sądowniczej w uprawnienia zastrzeżone dla ustawodawcy (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 06 lipca 2006 roku, III CZP 37/06, OSNC 2007/4/56). Przepis art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.) nie wskazuje precyzyjnie ani kręgu osób uprawnionych do otrzymania rekompensat, ani czy zasady wypłaty rekompensat miały być uregulowane ustawą czy też aktem prawnym niższego rzędu, nadto nie wskazuje również organu, który byłby obowiązany wydać przepisy odrębne. Z przepisu tego nie wynika także delegacja ustawowa do wydania rozporządzenia wykonawczego, gdyż stosowne upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu (art. 92 ust. 1 Konstytucji RP). Art. 7 ustawy z 6 lipca 2001 r. stanowi jedynie deklarację ustawodawcy o konieczności zaspokojenia roszczeń byłych właścicieli lub ich spadkobierców z tytułu utraty zasobów wymienionych w art. 1 tej ustawy w formie rekompensaty wypłaconej ze środków budżetu państwa. Kwestia ta została pozostawiona do dalszego uregulowania przez ustawodawcę w osobnej ustawie. Faktyczna funkcja art. 7 ustawy z 6 lipca 2001 r. sprowadza się do wykluczenia zwrotu w naturze określonych w ustawie kategorii nieruchomości. Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone miedzy innymi w wyrokach z dnia 13 kwietnia 2011 roku, sygn. akt I ACa 1144/10 oraz z dnia 22 września 2011 roku, sygn. akt: I ACa 277/11, i I ACa 384/11 (nie publ.), iż „w treści art. 7 w/w ustawy nie można dopatrzeć się choćby obietnicy przyznania roszczeń o rekompensatę określonym kategoriom podmiotów, w tym osobom, które utraciły nieruchomości leśne w wyniku działania przepisów o reformie rolnej z 1944r. Przepis ten jest wyrazem założeń politycznych a jego celem nie jest przyznanie praw indywidualnie oznaczonym osobom w sposób oczywisty i bezwarunkowy. (...) Celem ustawy o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju nie było wykreowanie roszczenia (przyznanie prawa do rekompensaty) za utratę własności, lecz uniemożliwienie prywatyzacji strategicznych zasobów naturalnych kraju (w art. 2 w/w ustawy wyrażono zasadę, że zasoby te nie podlegają przekształceniom własnościowym). (...) Celem ustawy była także ochrona i racjonalizacja gospodarowania tymi zasobami przez Państwo. Sama zapowiedź wydania określonej regulacji w bliżej nieokreślonej przyszłości, nie jest wystarczająca do konstruowania wniosku, że naruszono powinność określonego zachowania legislacyjnego. Żeby można było przyjąć, że ustawodawca zobowiązał się w ustawie do wydania innej ustawy a nie tylko przewidywał możliwość uregulowania pewnej kwestii w innej ustawie, obowiązek wydania ustawy musi być wyrażony w sposób jednoznaczny, wyłączający możliwość jego ustalenia dopiero w drodze wykładni dokonanej przez sąd. Trudno przyjąć, aby wykładnia art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju, prowadząca do wywiedzenia z tego artykułu obowiązku legislacyjnego, była zgodna z wolą ustawodawcy, Sąd zaś nie może przypisywać ustawodawcy działania, które nie było przez niego zamierzone. Wskazany na wstępie cel wydania ustawy o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju jednoznacznie wskazuje, że wolą ustawodawcy nie było ustanowienie obowiązku uchwalenia ustawy przyznającej rekompensaty osobom, które utraciły własność zasobów w oparciu o przepisy dekretów nacjonalizacyjnych z 1944r. Możliwość taką ustawodawca jedynie dopuścił w ustawie uchwalonej później, nie związując się terminem jej uchwalenia. Należy przy tym pamiętać, że koszty zmian ustrojowych Państwa poniosły również inne grupy osób, w tym prywatni właściciele nieruchomości nie stanowiących zasobów naturalnych kraju i trudno domniemywać, że ustawodawca wprowadził obowiązek wyrównania „szkód” poniesionych wyłącznie przez właścicieli nieruchomości zaliczonych do zasobów naturalnych kraju z pominięciem innych właścicieli.”

Wobec powyższego brak podstaw do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 417 k.c. (w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w zw. art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w zw. z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP.

W związku ze stwierdzeniem braku podstaw do uwzględnienia powództwa co do zasady, prowadzenie dalszego postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia aktualnej wartości przejętych nieruchomości nie mogło mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i dlatego wnioski dowodowe w tym zakresie na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. podlegały oddaleniu. Ustawodawca nie stworzył podstaw prawnych do domagania się odszkodowania, nie określił również dotychczas żadnych zasad dotyczących wypłat ewentualnych rekompensat, w tym ich wysokości. Tym bardziej nie przesądził, że rekompensaty będą odpowiadały pełnej wartości przejętych nieruchomości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.